

AGDER
fylkeskommune

Helhetlig omstilling og effektivisering av tannhelsetjenesten i Agder

Vedlegg 2 – Tannhelsestrategi 2025-2028

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag	3
1	Utviklingstrekk	4
2	Vi setter pasienten i sentrum	5
2.1	Hovedmål; pasienten i sentrum	6
2.1.1	Delmål 1: Samarbeids- og utviklingsavtaler	6
2.1.2	Delmål 2: Munnen en del av kroppen, i hvert fall digitalt	6
2.1.3	Delmål 3: Økt tilgjengelighet	7
2.1.4	Delmål 4: Tannhelse inn i helsefagutdanningene	7
3	Vi skal levere gode og likeverdige tjenester	7
3.1	Hovedmål: likeverdige og gode tjenester	7
3.1.1	Delmål 1: Tilgjengelige og rettferdig fordelte tannhelsetjenester	7
3.1.2	Delmål 2: Kvalitet og pasientsikkerhet i pasientbehandlingen	8
3.1.3	Delmål 3: God ressursutnyttelse	9
3.1.4	Delmål 4: Samordnet tannhelsetjeneste preget av kontinuitet	9
4	Vi satser videre på helsefremming og folkehelsearbeid	10
4.1	Hovedmål; øke tannhelsekompetansen i befolkningen	11
4.1.1	Delmål 1: Kunnskapsformidling	11
4.1.2	Delmål 2: Tverrsektorielt samarbeid og folkehelseforankring	11
4.1.3	Delmål 3: Økt utadrettet innsats	12
4.1.4	Delmål 4: Forbedret system for læring	12
5	Vi skal være en attraktiv arbeidsplass	12
5.1	Hovedmålet; en attraktiv arbeidsplass	12
5.1.1	Delmål 1: Kulturbygging gjennom lederskap og medarbeiderskap	13
5.1.2	Delmål 2: Sterke fagmiljøer	13
5.1.3	Delmål 3: Godt arbeidsmiljø	14
5.1.4	Delmål 4: Rekruttere, utvikle og beholde	14

1 Sammen drag

Agder fylkeskommune har ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten i fylket, og skal sørge for at tannhelsetjenester, herunder spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i Agder.

Tannhelsetjenestens formål er at *fylkeskommunen skal fremme tannhelsen i befolkningen og ved sin tannhelsetjeneste sørge for nødvendig forebyggelse og behandling. Den skal spre opplysning om og øke interessen for hva den enkelte selv og allmennheten kan gjøre for å fremme tannhelsen* (Tannhelsetjenesteloven §1-2).

For Tannhelsetjenesten i Agder vil befolkningsmønsteret, befolkningsutviklingen, helsetilstand og behandlingsbehov ha stor påvirkning på utviklingen av tjenesten. Behovet for tannhelsetjenester i befolkningen er i endring, som følge av demografiske og sosioøkonomiske endringer.

Hittil har barn og unge i alderen 0–20 år utgjort den tallmessige dominerende gruppen av pasienter, og vært normgivende for antall offentlige ansatte tannleger i fylkene. I årene fremover vil det imidlertid være unge, voksne og eldre med spesielle behov som vil kreve de største ressursene. Dette på grunn av bedring i tannhelse hos barn og unge, nye prioriterte grupper, samt endringer i befolkningsstrukturen,

Endringer i demografi, pasientenes sykdomsbilde og behandlingsmuligheter stiller høye krav til kompetanse. Dette omfatter både tannhelsefaglig spesialkompetanse og bred, tverrfaglig kompetanse. Fremover vil også konkurransen om arbeidskraften tilspisse seg, særlig innenfor helse og omsorg. Tannhelsetjenesten i Agder må være attraktiv for å kunne levere gode og likeverdige tannhelsetjenester til innbyggerne.

Tannhelsetjenesten er en regional tjeneste, og egdene skal motta samme pasientsikkerhet og kvalitet uavhengig om innbyggeren har valgt å bosette seg i by eller land.

Tannhelsetjenesten i Agder må knyttes tettere til resten av helsevesenet, for en mer helhetlig, effektiv og tryggere tilnærming til pasientenes behov for tannhelsetjenester.

Gjennom tannhelsestrategien vil Tannhelsetjenesten i Agder i perioden 2025 til 2028 ha følgende fire satsingsområder:

- Vi setter pasienten i sentrum
- Vi skal levere gode og likeverdige tjenester
- Vi satser videre på helsefremming og folkehelsearbeid
- Vi skal være en attraktiv arbeidsplass

For hvert av satsingsområdene i tannhelsestrategien er det fire hovedmål med tilhørende delmål.

1 Utviklingstrekk

Offentlig sektor står overfor utfordringer og endringer som krever omstilling og tydelige politiske prioriteringer. For å håndtere forventingsgapet må offentlig sektor tilpasse seg for å møte fremtidens utfordringer. Tidligere kunne forventningsgapet i stor grad løses med flere folk eller mer penger. Det kan vi ikke lenger.

Per 1. januar 2025 hadde Agder 322 188 innbyggere. Agder er Norges syvende største fylke, og har siden 2010 vært blant de raskest voksende regionene i Norge. Høy innvandring er hovedgrunnen til dette, men fylket har også en noe yngre befolkning og litt høyere fødselstall enn landsgjennomsnittet.

For Tannhelsetjenesten i Agder vil befolkningsmønsteret, befolkningsutviklingen, helsetilstand og behandlingsbehov ha stor påvirkning på utviklingen av tjenesten. Behovet for tannhelsetjenester i befolkningen er i endring, som følge av demografiske og sosioøkonomiske endringer.

Hittil har barn og unge i alderen 0–20 år utgjort den tallmessige dominerende gruppen av pasienter, og vært normgivende for antall offentlige ansatte tannleger i fylkene. I årene fremover vil det imidlertid, på grunn av bedret tannhelse hos barn og unge, nye prioriterte grupper, samt endringer i befolkningsstrukturen, være unge, voksne og eldre med spesielle behov som vil kreve de største ressursene.

[Befolkningsprognosene](#) for Agder viser at det vil skje en stor økning i andelen av eldre over 67 år frem mot 2040. I 2024 utgjorde denne gruppen 16,8 prosent av befolkningen. Framskrivninger publisert av SSB i juni 2024 viser at andelen er estimert til å øke til 21,8 prosent i 2040. Dette fører til at aldersbæreevnen, forholdstallet mellom antall personer i arbeidende alder (20–66 år) og antall pensjonister (67+), vil gå ned fra 3,6 i 2024 til 2,6 i 2040, og videre ned til 2,3 i 2050.

Endringer i demografi, pasientenes sykdomsbilde og behandlingsmuligheter stiller høye krav til kompetanse. Dette omfatter både tannhelsefaglig spesialkompetanse og bred, tverrfaglig kompetanse. Fremover vil også konkurransen om arbeidskraften tilspisse seg, særlig innenfor helse og omsorg. Tannhelsetjenesten i Agder må være attraktiv for å kunne levere gode og likeverdige tannhelsetjenester til innbyggerne.

Tannhelsetjenesten er en regional tjeneste. Pasienter og pårørende skal oppleve likeverdige tjenester av god kvalitet, samordnet og som preges av kontinuitet uavhengig av bosted. Tannhelsetjenesten i Agder må knyttes tettere til resten av helsevesenet, for en mer helhetlig, effektiv og tryggere tilnærming til pasientenes behov for tannhelsetjenester.

For mer informasjon om utviklingstrekk i Agder, se agdertall.no. For særskilt kunnskapsgrunnlag om tannhelsen i Agder, se egen [temaside](#).

Detaljert oversikt over levekår for kommuner og fylke er å finne på [Folkehelseinstituttets nettsider](#).

2 Vi setter pasienten i sentrum

Landets 357 kommuner og 15 fylkeskommuner skal sikre gode og likeverdige tjenester til sine innbyggere. Agder fylkeskommunes førende prinsipp i vår organisasjonspolitikk er å sette innbyggeren i sentrum.

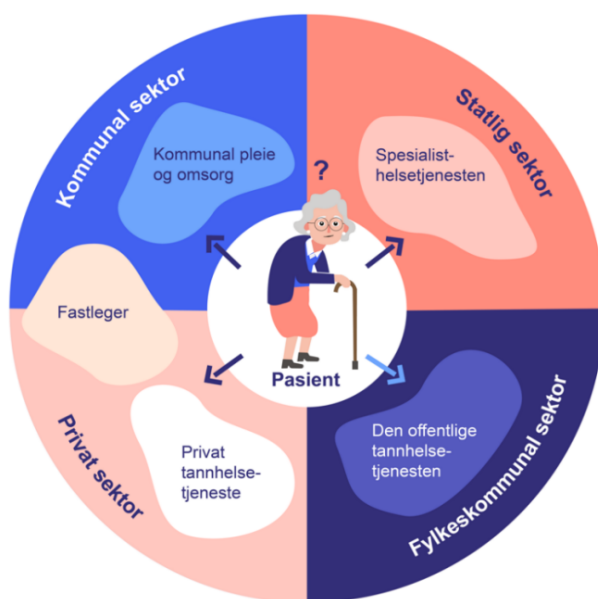
Pasienten i sentrum-perspektivet er hjemlet i Lov om tannhelsetjenesten, § 1-4a. Fylkeskommunens ansvar for samarbeid:

«Fylkeskommunen skal sørge for at virksomheter som yter tannhelsetjenester samarbeider med andre tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi pasienten et helhetlig og samordnet tjenestetilbud».

«Fylkeskommunen skal, i tillegg til å følge opp enkelte pasienter, sørge for nødvendig samarbeid mellom tannhelsetjenesten innad i fylkeskommunen, med tannhelsetjenesten i andre fylkeskommuner og andre tjenesteytere, slik at den fylkeskommunale tannhelsetjenesten og de andre tjenesteyterne kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift».

For å etterleve sine lovpålagte plikter er den offentlige tannhelsetjenesten i utstrakt grad avhengig av samarbeid med andre tjenester i fylkeskommunen, det offentlige helsevesenet og tjenester i kommunal, statlig og privat sektor.

Den offentlige tannhelsetjenesten skal være en del av det norske helsevesenet, der samhandling mellom alle pasientens behandlere er helt avgjørende for en god og helhetlig pasientoppfølging.

Illustrasjon fra [DigiDOT-prosjektets sluttrapport](#)

Figuren viser pasienten og noen av de ulike helseaktørene i helsevesenet som pasienten må

forholde seg til for å hindre, forebygge og lindre helseplager.

Per i dag er pasienten den eneste bæreren av helseopplysninger mellom disse helseaktørene. Dette medfører at pasienten i utstrakt grad må sikre at samtlige behandlere har de aktuelle helseopplysningene som er relevante til enhver tid.

Tannhelsetjenesten i Agder samarbeider med de andre fylkeskommunene om DigiDOT-prosjektet. *Målbildet til prosjektet er å utvikle tannhelsetjenestens evne til samhandling, informasjonsdeling og analyse. På denne måten skal den offentlige tannhelsetjenesten kunne levere mer effektive og tryggere tannhelsetjenester, som en del av en mer helhetlig og sammenhengende helsetjeneste, med pasientenes behov i sentrum.*

2.1 Hovedmål; pasienten i sentrum

Munnhelse og generell helse påvirker hverandre gjensidig, og ved å erkjenne at “munnen er en del av kroppen” møter pasientene et helsevesen med en helhetlig tilnærming.

2.1.1 Delmål 1: Samarbeids- og utviklingsavtaler

[Agder fylkeskommune har samarbeidsavtaler med alle kommunene på Agder.](#) Avtalene forankrer vårt strategiske samarbeid på viktige fagfelt og involverer alle våre områder.

Avtalene skal bidra til å oppnå målene i Regionplan Agder 2030 og kommuneplanens samfunnsdel. Fylkeskommunen inngår samarbeid med hver enkelt kommune om prioriterte områder der partene skal gjøre en ekstra innsats, og tilrettelegge for et målrettet og systematisk samarbeid i avtaleperioden.

For å sikre den offentlige tannhelsetjenestens samfunnsoppdrag om å fremme tannhelsen i befolkningen og organisere helsefremmende og forebyggende tiltak, vil tannhelsetjenesten omtales særskilt i samarbeids- og utviklingsavtalene med våre 25 kommuner på Agder.

Det skal videreutvikles relevante samarbeidsarenaer med aktører i både privat, ideell og frivillig sektor, der felles innsats kan bidra til bedre tannhelse og økt sosial utjevning

2.1.2 Delmål 2: Munnen en del av kroppen, i hvert fall digitalt

Den offentlige tannhelsetjenesten må bidra til et likeverdig og helhetlig helsetilbud for befolkningen i Norge. Med økende krav til samhandling, digitalisering og effektivisering er det et behov for nye digitale løsninger som gjør det enklere for fylkeskommunene å levere trygge, koordinerte og tilgjengelige tannhelsetjenester.

[DigiDOT-prosjektets](#) målbilde er å utvikle tannhelsetjenestens evne til samhandling, informasjonsdeling og analyse. På denne måten skal den offentlige tannhelsetjenesten kunne levere mer effektive og tryggere tannhelsetjenester, som en del av en mer helhetlig og sammenhengende helsetjeneste, med pasientenes behov i sentrum.

Agder fylkeskommune skal bidra aktivt til DigiDOT-prosjektets suksess, både med relevant fagkompetanse, nødvendig standardisering av arbeidsprosesser og fremoverlent innføring av nye digitale løsninger til våre brukere og ansatte.

2.1.3 Delmål 3: Økt tilgjengelighet

Øke tjenestens tilgjengelighet for våre pasienter og pårørende. Ulike livsfaser vil ha ulike behov. I en travelt hverdag vil økte åpningstider gi foreldre og pårørende mulighet til å kunne følge barn/eldre/andre til tannklinikken utover kjernetid.

Universell utforming er en grunnleggende forutsetning for å sikre likeverdig tilgang til tannhelsetjenester for hele befolkningen, uavhengig av funksjonsevne. Tannklinikkene skal være tilgjengelige og brukervennlige for alle pasientgrupper, inkludert personer med nedsatt funksjonsevne, eldre, barn og personer med sammensatte behov. Dette bidrar til å redusere barrierer og fremmer sosial inkludering og helse på tvers av befolkningsgrupper.

Universell utforming er også avgjørende for å sikre et trygt og inkluderende arbeidsmiljø for ansatte. Tilrettelegging av fysiske omgivelser, teknisk utstyr og digitale løsninger gjør det mulig for ansatte å utføre sitt arbeid på en effektiv og helsefremmende måte. Dette styrker arbeidsmiljøet, reduserer sykefravær og bidrar til å rekruttere og beholde kompetent arbeidskraft.

Økt tilgjengelighet inkluderer forbedret pasientopplevelse gjennom raskere tilgang til tjenester, enklere timebestilling og mer oversiktlig kommunikasjon med tannklinikken.

2.1.4 Delmål 4: Tannhelse inn i helsefagutdanningene

Økt tannhelsekompetanse hos helsepersonell og helsearbeidere vil kunne bidra til å fremme bedre tannhelse i befolkningen og forebygge sykdom.

Tannhelsetjenesten i Agder vil arbeide for et bedre og mer systematisk samarbeid med skoler og utdanningsinstitusjoner innen helse- og omsorgsyrker.

3 Vi skal levere gode og likeverdige tjenester

Vi skal levere gode og likeverdige offentlige tannhelsetjenester til våre egder.

Tannhelsetjenesten er en regional tjeneste. Pasientene i Agder tannhelsetjeneste skal få nødvendig og trygge tjenester av god kvalitet uavhengig av bosted.

3.1 Hovedmål: likeverdige og gode tjenester

Pasienter og pårørende skal oppleve likeverdige tjenester av god kvalitet, samordnet og som preges av kontinuitet. Tjenestene skal ta hensyn til pasientens behov og være tilrettelagt for brukermedvirkning. Behandlingen skal være individuelt tilpasset, basert på pasientens forutsetning og livssituasjon.

3.1.1 Delmål 1: Tilgjengelige og rettferdig fordelte tannhelsetjenester

Et av hovedmålene til tannhelsetjenesten er å utjevne ulikheter, redusere utenforskap og sikre en god fordeling av tjenesten. En rettferdig fordeling betyr ikke alltid en lik fordeling. Tannhelsetjenesten skal særlig fange opp sårbare pasienter og gi mer målrettede tjenester til de som trenger det mest.

Pasienter, pårørende og samarbeidsparter opplever god tilgang til tjenesten dersom det er lett å komme i kontakt med tjenesten, relativt korte avstander, lengre åpningstider og kortere ventetid på å komme til behandling.

Utviklingstrekkene og omstillingsbehovet til Tannhelsetjenesten i Agder gjør at ønsket om kort fysisk avstand til tjenesten i enkelte tilfeller kommer i målkonflikt med hovedmålet om å være en god, samordnet og sikker tannhelsetjeneste. Det er viktig å finne en god balanse mellom en god geografisk fordeling av tjenesten og en ressurseffektiv og attraktiv tjeneste med gode fagmiljø og kontinuitet og stabilitet blant de ansatte.

Framtidig teknologiutvikling og digital tjenesteutvikling skal ha som formål å avlaste personell og bidra til mindre behov for arbeidskraft i tjenestene. Målet er at oppgaver der medarbeidere ikke har direkte kontakt med pasienter eller pårørende blir automatiserte i størst mulig grad. I samarbeid med landets fylkeskommuner og KS er det startet et nytt nasjonalt prosjekt som jobber med digitalisering av tannhelsetjenesten i hele Norge.

En av de store gevinstene som analysekapasiteten til DigiDOT-prosjektet tilrettelegger for, er å gå fra dagens erfarings- og tidsbaserte pasientoppfølging til en kunnskaps- og behovsdrevet oppfølging. Det vil kunne rette innsatsen dit risikoen eller behovet er størst. Det kan frigjøre kapasitet eller omfordele kapasiteten til områder som igjen gir enda større effekt, som forebyggende innsats.

Tannhelsetjenesten i Agder skal

- Undersøkelser viser at tannhelsen er dårligere hos populasjoner med lav inntekt, lav utdanning og høy sykdomsbyrde. Tannhelsetjenesten kan bidra til å bedre tannhelsen ved helsefremmende og forebyggende tiltak, og omfordele ressursinnsatsen.
- Legge opp til tjenester og tilbud slik at pasienter, pårørende og samarbeidsparter enklest mulig kan vite hvem som har rettigheter i den offentlige tannhelsetjenesten, hva tjenesten tilbyr og hjelper med og hvordan komme i kontakt med og ta imot tjenestene.
- Ha en god geografisk spredning for å sikre en akseptabel reisetid til tilbudet.
- Ha akseptable ventetider til behandling og pasientforløp med god flyt.

3.1.2 Delmål 2: Kvalitet og pasientsikkerhet i pasientbehandlingen

Kompetanse de ansatte besitter, sammen med evnen til å anvende den, er viktig bidragsyter i arbeidet med å skape kvalitet i behandlingen.

Forskriften om ledelse og kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten rammer inn kvalitetsarbeidet for Tannhelsetjenesten i Agder. Formålet med forskriften er å bidra til faglig forsvarlige helse- og omsorgstjenester, kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet, og at øvrige krav i helse- og omsorgslovgivningen etterleves.

Tannhelsetjenesten i Agder skal følge den nasjonale kvalitetsstrategien innen helse- og omsorgstjenestene «*Og bedre skal det bli*» (Helsedirektoratet 2028) gjennom å utvikle tannhelsetjenesten enhetlig og samordnet. Det innebærer å gi tjenester som:

- *er virkningsfulle* – i hvilke grad tjenesten gir nytt og en positiv effekt for pasienten

- *er trygge og sikre* – I hvilke grad tjenesten unngår, forebygger og avgrenser uønskede hendelser og skader.
- *involverer brukere og gir dem innflytelse* – I hvilke grad tjenesten involverer pasientene, tar pasienten sitt ståsted og behov som utgangspunkt.
- *er samordnet og preget av kontinuitet* – I hvilke grad tjenesten er koordinert over tid og på tvers av behandlingsnivå og institusjoner.
- *utnytter ressursene på en god måte* – hvor godt tjenesten utnytter ressursene med tanke på fordeling av ressursene i tjenesten og hvor mye tjeneste man får av hver krone.
- *er tilgjengelige og rettferdig fordelt* – Hvor lett tilgjengelig tjenesten er for pasientene og om den er rettferdig fordelt.

Kvalitetsmålinger, pasienterfaringer og læring av uønskede hendelser er viktig i utformingen av tjenestetilbudet og det systematiske forbedringsarbeidet.

God virksomhetsstyring, kvalitets- og internkontrollsystem blir viktig for å levere på delmålet. Med internkontroll menes formalisering av hvordan virksomheten planlegger, gjennomfører, evaluerer/ kontrollerer og korrigerer etterlevelse av relevant regelverk, krav og avtaler.

3.1.3 Delmål 3: God ressursutnyttelse

Agder fylkeskommune skal levere gode tjenester til innbyggerne og være en relevant samarbeidspartner innenfor stadig strammere økonomiske rammer.

For Tannhelsetjenesten i Agder vil befolkningsmønsteret, befolkningsutviklingen, helsetilstand og behandlingsbehov ha stor påvirkning på utviklingen av tjenesten. Behovet for tannhelsetjenester i befolkningen er i endring, som følge av demografiske og sosioøkonomiske endringer.

Endringer i demografi, pasientenes sykdomsbilde og behandlingsmuligheter stiller høye krav til kompetanse. Dette omfatter både tannhelsefaglig spesialkompetanse og bred, tverrfaglig kompetanse. Fremover vil også konkurransen om arbeidskraften tilspisse seg, særlig innenfor helse og omsorg. Tannhelsetjenesten i Agder må være attraktiv for å kunne levere gode og likeverdige tannhelsetjenester til innbyggerne.

Mindre økonomisk handlingsrom, økt konkurranse om arbeidskraften og store endringer i pasientgruppen vil kreve god ressursutnyttelse for å kunne levere likeverdige og gode tjenester til våre innbyggere. Vi skal arbeide for å

- øke bruksgraden på våre investeringer, fortrinnsvis behandlingsstoler, utstyr og areal
- øke kliniske tid med pasienter for våre behandlere. Uten økt pasientproduktivitet må vi øke antall ansatte som følge av økt aktivitet.

3.1.4 Delmål 4: Samordnet tannhelsetjeneste preget av kontinuitet

Tannhelsetjenesten er særlig avhengig av det tverrfaglige samarbeidet internt på tannklinikken, på tvers av enheter og forvaltningsnivåer for å kunne sikre at pasienter med rettigheter i den offentlige tannhelsetjenesten, samordnes med andre tjenester.

Stabil bemanning i tjenesten er viktig for å sikre pasientforløp med god flyt, kvalitet og

kontinuitet. Tannhelsetjenesten oppnår dette gjennom, og sammen med, andre. Andre forutsetninger er tydelig fordeling av ansvar, myndighet, oppgaver og samhandling på tvers av tjenester og nivå.

Tannhelsetjenesten skal:

- Ha tett samarbeid med andre tjenester som følger opp pasientene i den offentlige tannhelsetjenesten der ansvar, myndighet og oppgaver er tydelig fordelt.
- Jobbe for en stabil bemanning ved klinikkene og gode samordnede tjenester med god flyt, strukturert samarbeid og kontinuitet.
- Jobbe for en infrastruktur i tjenesten som forenkler tverrfaglig kommunikasjon og samhandling.

4 Vi satser videre på helsefremming og folkehelsearbeid

Gode, likeverdige og helhetlige tannhelsetjenester kan realiseres på en god måte ved å prioritere det helsefremmende og forebyggende arbeidet. Vi må forebygge, slik at sykdom ikke oppstår, eller forverres. På sikt vil det da kreves mindre tid og ressurser for å håndtere behandling.

Folkehelselovens formål er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte.

Tannhelsetjenestens formål er at fylkeskommunen skal fremme tannhelsen i befolkningen og ved sin tannhelsetjeneste sørge for nødvendig forebyggelse og behandling. Den skal spre opplysning om og øke interessen for hva den enkelte selv og allmennheten kan gjøre for å fremme tannhelsen.

Folkehelsearbeid er samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel. Dette arbeidet kan forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, og i tillegg arbeide for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen. Folkehelsearbeidet er usynlig, universelt og en langtidsinvestering.

Tannhelsen i Norge har blitt betydelig bedre de siste 50 årene. Denne utviklingen skyldes i stor grad innføringen av fluor i tannpleieprodukter og en generell forbedring i befolkningens helsetilstand. Likevel ser vi at sykdom i munnhulen ofte henger sammen med andre helseutfordringer. Dårlig tannhelse forekommer hyppigere blant personer med lav sosioøkonomisk status og er ofte tett knyttet til generelle helseproblemer.

I en befolkning der flertallet har god tannhelse, er det avgjørende å rette innsatsen mot grupper med størst behov for oppfølging og behandling. Dette krever målrettede og

differentierte tiltak.

Samtidig oppstår nye tannhelseutfordringer i takt med samfunnsendringer. En økende andel barn og unge får syreskader på tennene, blant annet som følge av hyppig inntak av energidrikker. Mat og drikke som er skadelig for tannhelsen er lett tilgjengelig, og markedsføres aktivt.

4.1 Hovedmål; øke tannhelsekompetansen i befolkningen

Tannhelsetjenesten må fremme god tannhelse gjennom økt bevissthet, kunnskap og egenomsorg, slik at den enkelte tar ansvar for egen tannhelse, og samfunnet legger til rette for sunne valg og forebyggende tiltak.

4.1.1 Delmål 1: Kunnskapsformidling

Et sentralt tiltak er å øke befolkningens kunnskap om sammenhengen mellom kosthold, munnhygiene og tannhelse. Tjenesten må styrke befolkningens tilgang til informasjon og verktøy for god egenomsorg.

I dag foregår mye av opplysningsarbeidet fra behandler til pasient, individrettet. I strategiperioden skal tannhelsetjenesten i større grad også rette ressursene til universelle tiltak som når hele Agders befolkning.

Grunnlaget for god helse legges i tidlig barndom og tannhelsen er intet unntak. For å styrke det forebyggende arbeidet utenfor klinikken, er det viktig å rette økt oppmerksomhet mot foresatte, som har et særlig ansvar for å etablere og opprettholde gode tannhelsevaner hos barna.

Tannpleierne tilbyr opplæring og veiledning for at ansatte i helsestasjon- og skolehelsetjenesten skal kunne ivareta sine tannhelsefaglige oppgaver i tråd med de nasjonal faglige retningslinjene. Tannpleierne bidra med kompetanseheving og faglig støtte til øvrige deler av helse- og omsorgssektoren, slik at ansatte som arbeider med andre rettighetsgrupper i tannhelsetjenesten også er i stand til å ivareta munn- og tannhelse på en faglig forsvarlig måte.

4.1.2 Delmål 2: Tverrsektorielt samarbeid og folkehelseforankring

Alle har et ansvar for å bidra til mindre sosial ulikhet.. Tannhelsetjenesten skal øke sin innsats for å endre strukturer og systemer som bidrar til at eksempelvis syreskader er blitt et stort folkehelseproblem.

Innsatsområdene i folkehelsearbeidet er begrunnet i de bakenforliggende årsakene som sosial ulikhet i helse. Sosial ulikhet i helse er samfunnskapte og urettferdige. Agder deltar i den nasjonale folkehelsegruppa for oral helse som jobber for å sikre at oral helse integreres i en bredere folkehelsepolitikk.

Regionalt jobber tannhelsetjenestens folkehelsegruppe med å systematisere og forbedre samarbeidet med kommunens helsetjenester, frivilligheten, skoler og barnehager for å øke

bevisstheten mellom levekår, livsstil og oral helse.

4.1.3 Delmål 3: Økt utadrettet innsats

Tannhelsetjenesten skal systematisere og øke det utadrettede arbeidet. Tannhelsetjenesten må også styrke det allerede eksisterende samarbeidet med eksterne aktører og etablere kontakt med nye mulige samarbeidspartnere.

Tannhelsetjenesten må styrke sitt arbeid med målrettede informasjonskampanjer, utvikling av tilpasset informasjonsmateriell og digital formidling for å sikre bred befolkningsdekning og økt bevissthet om tannhelse og tilgjengelige tjenester.

4.1.4 Delmål 4: Forbedret system for læring

Tannhelsetjenesten må forbedre systemer for dokumentasjon, bruke styringsinformasjon, evaluere og lære av det utadrettede arbeidet.

Datadrevet tjenesteutvikling er viktig for å sikre en kunnskapsbasert utvikling, målrettet innsats og kontinuerlig forbedring av de helsefremmende og forebyggende tiltakene.

Vi skal stjele med stil, og dele med glede.

5 Vi skal være en attraktiv arbeidsplass

I [organisasjonspolitikken til Agder fylkeskommune](#) ligger de førende prinsippene, i tillegg til tillitsbasert medarbeiderskap og mestringsorientert lederskap, til grunn for måten vi løser samfunnsoppdraget vårt.

Vi har ett samfunnsoppdrag for Agder og ett oppdrag for fylkeskommunen:

- Vi skal utvikle Agder til et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår
- Vi bygger én fylkeskommune som løfter Agder

Kompetansen er organisasjonens viktigste ressurs. Tannhelsetjenesten i Agder består av omtrent 225 kompetente og motiverte medarbeidere med hovedvekt på tannhelsesekretærer, tannleger og tannpleiere.

Godt arbeidsmiljø, sterkt fagmiljø, kompetanseutvikling og kulturbygging gjennom vårt lederskap og medarbeiderskap er faktorer som gjør Tannhelsetjenesten i Agder til en attraktiv arbeidsplass.

5.1 Hovedmålet; en attraktiv arbeidsplass

Tannhelsetjenesten i Agder skal være en organisasjon med godt kvalifiserte medarbeidere som trives på jobb. Vi skal være en fremoverlent tannhelsetjeneste som samhandler godt internt mellom profesjonene og på tvers av tannklinikker, innad i fylkeskommunen og med eksterne samarbeidspartnere - med pasienten i sentrum.

5.1.1 Delmål 1: Kulturbygging gjennom lederskap og medarbeiderskap

I Agder fylkeskommune ligger de førende prinsippene, i tillegg til tillitsbasert medarbeiderskap og mestringsorientert lederskap, til grunn for måten vi løser samfunnsoppdraget vårt.

Medarbeiderskap handler om hvordan vi forholder oss til den jobben vi skal gjøre og til hverandre som kolleger, ledere og medarbeidere i organisasjonen. I Agder fylkeskommune leder og samhandler vi basert på åpenhet og tillit, både internt og eksternt.

I Agder fylkeskommune er vi opptatt av lederskap som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger. På den måten vil vi som medarbeidere oppleve mestring og yte vårt beste.

Tannhelsetjenesten i Agder skal:

- igangsette tiltak for å øke ansattes opplevelse av autonomi og rolleklarhet i tjenesten
- se kulturbygging som et felles ansvar mellom leder og medarbeider. Kulturbygging skjer i praksis gjennomutøvelse av mestringsorientert ledelse og tillitsbasert medarbeiderskap i det daglige arbeidet
- videreutvikle og effektivisere bruk av verktøy for kulturbygging som medarbeidersamtale, arbeidsmiljøundersøkelse og teamutvikling med flere
- videreutvikle og forbedre eksisterende medbestemmelses- og involveringsarenaer og strukturer, så som drøftingsinstituttet og arbeidsmiljøutvalg.

5.1.2 Delmål 2: Sterke fagmiljøer

Odontologi er et fagområde som krever både tekniske ferdigheter og faglig kunnskap. Det er derfor viktig å sikre ansatte god kompetanseutvikling som bidrar til å vedlikeholde og videreutvikle tjenesten til det beste for våre pasienter.

En lærende organisasjon kjennetegnes av at ansatte i fellesskap utvikler seg gjennom kunnskapsdeling, refleksjoner og erfaring. Variasjon i arbeidsoppgaver og pasientgrupper er også viktig for å sikre kompetanse og for å legge til rette for faglig og personlig utvikling.

Endringer i demografi, pasientenes sykdomsbilde og behandlingsmuligheter stiller høye krav til kompetanse. Dette omfatter både tannhelsefaglig spesialkompetanse og bred, tverrfaglig kompetanse. Et sterkt fagmiljø kan beskrives som et miljø hvor ulike profesjoner med høy faglig kompetanse samhandler og bidrar med kunnskapsdeling, erfaringsutveksling og kompetanseutvikling i fellesskap. Samlokalisering og stabilitet er en suksessfaktor, både for fagmiljøet og for å levere god kvalitet og likeverdige tjenester.

Sterke fagmiljøer vil være viktig for attraktiviteten til tannhelsetjenesten, og kritisk både for rekruttering og for å beholde ansatte.

Tannhelsetjenesten i Agder skal:

- samle fagmiljøene i tannklinikker for å legge til rette for mer helsefremmende og forebyggende ressursbruk
- fordele ressursene slik at pasientene får samme tilbud om tannbehandling, uavhengig

av klinikktilhørighet

- videreutvikle den lærende organisasjonen, for å skape et godt miljø for kunnskapsdeling og samarbeid
- Sørge for effektive læringsarenaer og tilrettelegge for at interne kompetansehevingstiltak kan supplere eksterne kompetansetilbud

5.1.3 Delmål 3: Godt arbeidsmiljø

Arbeidsmiljø handler om hvordan arbeidet organiseres, planlegges og gjennomføres. Det inkluderer alle forhold på arbeidsplassen som påvirker arbeidstakernes helse, sikkerhet, og trivsel.

Et godt arbeidsmiljø vil virke positivt inn på både helse, motivasjon og sykefravær blant ansatte, men også på produktivitet og resultater i virksomheter og kostnader for samfunnet.

Tannhelsetjenesten i Agder skal:

- organisere, planlegge og gjennomføre arbeidet på en ressurseffektiv måte som fremmer helse, miljø og sikkerhet, gjennom tett samarbeid og dialog mellom leder og ansatt i det daglige
- drive kunnskapsbasert nærværarbeid og forsterke det systematiske sykefraværarbeidet.
- videreutvikle tannhelsetjenesten gjennom kontinuerlig oppfølging av tiltak fra resultatene i 10-faktor medarbeiderundersøkelsen.
- innføre Agder fylkeskommunes livsfasepolitikk

5.1.4 Delmål 4: Rekruttere, utvikle og beholde

Godt arbeidsmiljø, sterkt fagmiljø, kompetanseutvikling og kulturbygging gjennom vårt lederskap og medarbeiderskap er faktorer som gjør tannhelsetjenesten i Agder til en attraktiv arbeidsplass.

Fremover vil konkurransen om arbeidskraften tilspisse seg, særlig innenfor helse og omsorg. Tannhelsetjenesten i Agder må være attraktiv for å kunne levere gode og likeverdige tannhelsetjenester til innbyggerne. For å forbli en attraktiv arbeidsgiver må vi være endring- og utviklingsorientert. Vi må ha medarbeidere som er motiverte for læring og utvikling, og som er fleksible når endringer oppstår. Medarbeidere har også selv et ansvar for egen utvikling og til aktivt å forbedre tannhelsetjenesten. Dette stiller krav til en god og løpende dialog mellom leder og medarbeider, tillitsvalgte og vernetjenesten.

Tannhelsetjenesten i Agder skal:

- være en attraktiv arbeidsgiver som legger til rette for ansattes kompetanseutvikling gjennom livslang læring og oppfølging gjennom gode rutiner og praksis.
- drive aktiv og kontinuerlig kulturbygging gjennom mestringsorientert ledelse og tillitsbasert medarbeiderskap.
- rekruttere basert på kvalifikasjonsprinsippet med et sterkt mangfolds- og likestillingsperspektiv.
- Legge til rette for fleksibel arbeidstid tilpasset ansattes behov i ulike livssituasjoner

AGDER
fylkeskommune

Agder fylkeskommune

Postboks 788, Stoa
NO-4809 Arendal

Besøksadresse Kristiansand:
Tordenskjolds gate 65

Org.nr.: 921 707 134
Bank: 3207.28.74993

Besøksadresse Arendal:
Ragnvald Blakstads vei 1

www.agderfk.no

